Sveriges allmänna nyttigare fåglar i två blad Plansch 2. Partåiga fåglar. S...

Andersson, Lars Gabriel,

Skolpl. Zoologi St. f. 135 d

National Library of Sweden

82 A 2 14/1

Sveriges allmänna nyttigare fåglar

i två blad av

Lektor LARS GABRIEL ANDERSSON.

Plansch II. **Partåiga fåglar. Skärrfåglar. Rovfåglar. Vadare.**

(Matnyttiga fåglar ej upptagna.)

1971/46

Stockholm 1946 C. E. Fritzes Bokförlags Aktiebolag.

ESSELTE, STHLM 46

1. **Större hackspett,** *Picus (Dryobates) major.* ♂
2. **Liten hackspett,** *Picus (Dryobates) minor.* ♂
3. **Vitryggighackspett,** *Picus (Dryobates) leuconotus.* ♂
4. **Spillkråka,** *Picus (Dryocopus) martius.* ♂
5. **Tretåig hackspett,** *Picus (Picoides) tridactylus.* ♂
6. **Grönguling,** *Picus (Gecinus) viridis.* ♂
7. **Göktyta,** *Jynx torquilla.*
8. **Gök,** *Cuculus canorus* ♂ (hanne), ♀ (hona).
9. **Tornsvala,** *Cypselus (Apus) apus.*
10. **Nattskärra,** *Caprimulgus europæus.*
11. **Kattuggla,** *Strix (Syrnium) aluco.*
12. **Jorduggla,** *Strix (Asio) accipitrinus.*
13. **Horuggla,** *Strix (Asio) otus.*
14. **Tornfalk,** *Falco tinnunculus.* ♂
15. **Bivråk,** *Pernis apivorus.*
16. **Ormvråk,** *Buteo buteo.*
17. **Fjällvråk,** *Buteo (Archibuteo) lagopus.*
18. **Tofsvipa,** *Vanellus vanellus.*
19. **Ljungpipare,** *Charadrius apricarius.*
20. **Strandpipare,** *Aegialitis (Charadrius) hiaticula.*
21. **Kärrsnäppa,** *Tringa alpina.*
22. **Skogssnäppa,** *Totanus ochropus.*
23. **Drillsnäppa,** *Actitis (Tringoides) hypoleucos.*
24. **Ängsknarr,** *Crex crex.*
25. Huvud och fot av **Pilgrimsfalk,** *Falco peregrinus.*
26. » » **Duvhök,** *Astur palumbarius.*
27. » » **Glada,** *Milvus milvus.*

Partåiga fåglar 1. Klättarfåglar Nr 1—8.

Hackspettarna, Nr 1—6, äro skansfåglar och leva av insekter och larver, som de med nabben och den långa, böjliga, med hallingar försedda tungan hacka och lota fram ur morkna träd. Äta även myror, särskilt Nr 6, och stundom bär och frön av barrträd, i synnerhet Nr 1. Äggen läggas i ett av fågeln själv hugget hål i träden utan bala. Lava ommma eller parvis i skogarna. Klättra utmärkt i träden. Stöva om vintern omkring för att söka föda. Lätet är en gäll, upprepad lockton. Nr 1—4 finnas i hela landet, Nr 3 dock sparsamt, Nr 5 är allmän i norra Sverige, men blir sällsynt söder ut redan i mellersta landskapen. Nr 6 är allmän i södra och mellersta delarna, men saknas längre norr ut. Honorna saknä i allmänhet hannarnas lysande färger på huvudet. Hos Nr 2 erskäres sällsynta den röda fläcken av vitt, hos Nr 1 och 3 av svart, hos Nr 4 likaså utom på en fläck på nacken, som är röd även hos ♀. Hos Nr 5 blir det gula vitt, och hos Nr 6 saknas det röda under ögat.

Göktytan, Nr 7 är fytiffågel, lever huvudsakligen av myror, som hon flugsr med sin klöttiga tunga. Bon i ihåliga träd. Lätet är ett gällt, sånga gånger upprepat skrik. Vistas i lövskog och är allmän i södra och mellersta landet. ***Göken,*** Nr 8, är fytiffågel, lever av insekter och större larver. Äggen läggas ett i vart bo hos åtskilliga småfåglar, som klicka och uppfoda ungarna. Hannen gal om våren (fortplantningstiden). Allmän i hela Sverige. (Göktytan och gökan klättra ej, ehuru de ha s. k. klättrefötter som hackspettarna.)

Skärrfåglar Nr 9 och 10.

Tornsvalan, Nr 9, är fytiffågel, lever av smärre insekter, som hon med sitt breda gap fångar i flykten. Äggen läggas under tegelpannor eller i sprickor i murar, vanligen utan bala. Allmän i hela landet. ***Nattskärran,*** Nr 10, är fytiffågel, lever av insekter, som fångas under flykten. Fullkomlig nattfågel. Äggen läggas på marken utan rede. Har ett surrande läte som en spinnrock. Vistas i gles barrskog, allmän i södra och mellersta Sverige.

Rovfåglar Nr 11—17.

Ugglorna, Nr 11—13, äta sånns- (Nr 11), äta fytiffågelar (Nr 12), äta båda delarna (Nr 13), leva huvudsakligen av råttor och sorkar. Bon i ihåliga träd (11) på marken (12) eller i ett gammalt kråkbo (13). 11 och 13 finnas i södra och mellersta Sverige (13 mera sparsamt) vid gårdar och skogsbryn, 12 är allmän på fjällmyrarna. ***Tornfalken,*** Nr 14, fytiffågel, lever av möss och insekter. Bon i träd. Allmän på slätter i hela Sverige. (Det blå hos ♂ är rostbrunt hos ♀.)

Bordåen, Nr 15, är fytiffågel, lever mest av insekter (äter bola humlebos med larver och kakor). Bon i höga träd; finns i skogarna över hela landet. (Färgen varierar mycket. Stundom är hela undersidan mörk, stundom hela huvudet vitt.) De ***egentliga vråkarna,*** Nr 16 och 17, äro fytiffåglar, leva av sorkar, råttor, men även stundom fåglar och fågelungar. Bon i höga träd (16) eller på en klippavsats (17). Ormvråken är allmän i södra och mellersta Sveriges skogar upp till mellersta Norrland, fjällvråken i fjällfakterna.

Vadare Nr 18—24.

De allra flesta vadare leva uteslutande av insekter och larver, som de med sin långa nabb fånga i gyttja eller gräs, och äro därför att betrakta som nyttiga fåglar. Men ej de i allmänhet äro inskränkta till vissa lokaler (saltmarker och stränder), kan den nytta de göra ej jämföras med tättingarna och hackspettarna, som äro mycket allmänneare, varför här blott ett fåtal av de många svenska arterna medtagas. De äro fytiffåglar och lägga sina ägg på marken, vanligen utan bala. ***Tofsvipan*** finns på kärrängar i södra och mellersta Sverige men numera ganska sparsamt. ***Ljungpipare*** finns på landets alla slätter (även fjällhedar). ***Strandpipare*** är allmän vid havskusterna, finns stundom även vid insjöarna. ***Kärrsnäppan*** och ***skogssnäppa*** äro spridda över hela landet. ***Drillsnäppan*** och ***ängsknarren*** äro våra vanligaste vadare, den förra finns vid alla våra vattendrag, den senare på landets alla skördekrar och ängar.

De vanliga rovfåglarna skiljas lätt på huvud och fot. ***Bordåen*** (15) har fränare ögonstrakten (fjäderklädd, där de andra ha bore). ***Ormvråkar*** (16) har jämn ovenkäkkant och tarsen med en rad tämligen höga plåtar på framsidan. ***Falkarna*** (25) ha en utskjutande vass tand på överkäkskanten strax bakom näbbhaken och tarsen klädd med små plåtar. ***Duvhöken*** (26) har ovenkäkkanten med en utstående bukt nära roten och tarsen med en rad breda, låga plåtar framtill. ***Gladen*** (27) har jämn näbbkant och tarsen med några få (omkring 5) stora plåtar framtill.

KUNGL. BIBLIOTEKET
2019/93

Skolpl. Zoologi Stif. 135 d